

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ
ТА КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ

ПАСПОРТ
об'єкта культурної спадщини

Курган III
(найменування об'єкта)

Вид	Тип	Категорія пам'ятки
Археологічний	Споруда	Місцевого значення

1. Дата утворення об'єкта:

IV-II тис. до н.е., епоха енеоліту – доба бронзового віку

2. Місцезнаходження об'єкта:

Село Дмитрівка, Дмитрівська сільська рада, Комсомольська міська рада, Полтавська область, в межах села, на садибах по вул. Комсомольській, 15-17 та пров. Щорса, 12-14, за 1,13 км на північ (азимут 344°) від перехрестя автотраси Комсомольськ – Дмитрівка та шосе Дмитрівка – Колгоспна Гора – Єристівка, за 0,84 км на північ (азимут 15°) від приміщення виконкому Дмитрівської сільської ради, безпосередньо за 0,19 км на захід від автотраси Дмитрівка-Комсомольськ.

Географічні координати об'єкту:

№ п/п	Координати умовного центру насипу, градуси, мінUTI, секунди (datum VGS 84)	
	N	O
1	49° 7'4.94"	33°36'41.10"

Під'їзд з м. Полтави: автотрасою Р-17 Суми – Полтава – Олександрія, у напрямку на м. Кременчук, до с. Дмитрівка, далі — до вул. Комсомольська, потім — стежками між городами.

3. Охоронний № пам'ятки:

4677 – Пл

4. Дати і № документів, відповідно до яких об'єкт узятO на державний облік та визначено категорію пам'ятки:

Наказ Міністерства культури України № 228 від 27.03.2013, додаток 3, п. 14.

5. Наявність охоронних дошок, охоронних знаків, інших інформаційних написів, позначок:

Охоронна дошка не встановлена.

6. Власник:

Земельна ділянка під насипом кургану, що знаходиться у межах садиби гр. Денисенка Анатолія Васильовича (вул. Комсомольська, 15), перебуває у комунальній власності в межах населеного пункту Дмитрівської сільської ради.

Земельні ділянки під насипом кургану, що знаходяться в межах садиб гр. Король Ірини Сергіївни (вул. Комсомольська, 17), Білозуб Василя Миколайовича (пров. Щорса, 12), Дереди Наталії Василівни (пров. Щорса, 14), перебувають у приватній власності.

7. Користувачі:

Дмитрівська сільська рада: 39891, Полтавська область, Комсомольська міська рада, с. Дмитрівка, вул. Шевченка, 12, тел. (+3805348) 4-11-76. Сільський голова: Прядко Антоніна Іванівна.
Гр. Денисенко Анатолій Сергійович, с. Дмитрівка, вул. Комсомольська, 15.
Гр. Король Ірина Сергіївна, с. Дмитрівка, вул. Комсомольська, 17;
Гр. Білозуб Василь Миколайович, с. Дмитрівка, пров. Щорса, 12;
Гр. Дереди Наталія Василівна, с. Дмитрівка, пров. Щорса, 14.

8. Охоронний договір:

Охоронний договір не укладено.

9. Функціональне використання:

Сучасне	Первісне	Інші (протягом часу існування об'єкта)
Орні присадибні угіддя.	Насип над похованнями	Не відомі

10. Історичні дані про об'єкт:

Курган споруджений, як і більшість курганів Лісостепу та Степу України, в якості поховально-культової споруди із ґрунту над стародавніми похованнями за доби енеоліту – бронзового віку.

У 2005 р. обстежувався О.Б.Супруненко 2005 р., під час експертизи земельної ділянки ВАТ «Ворскла Сталь» (Державне підприємство «Науково-дослідний центр «Охоронна археологічна служба України» Інституту археології НАН України) (с. Дмитрівка, курган І). Пізніше оглядався О.Б.Супруненко і В.В.Шерстюком 2008 та 2010 рр. за підготовки матеріалів до випуску частини тома «Зводу пам'яток історії та культури» по Полтавській області та з метою підготовки матеріалів до паспортизації археологічного об'єкта (Полтавська археологічна експедиція Державного підприємства «Науково-дослідний центр «Охоронна археологічна служба України» Інституту археології НАН України).

В останній науковій звітності та літературі об'єкт має назву «Курган І в с. Дмитрівка».

У 1970-х рр. був оточений забудовою двох вулиць с. Дмитрівки. З будівництвом м. Комсомольська та залізниці до нього від станції «Потоки», автотраси до міста на початку 1970-х рр., курган опинився справа (на захід) від цих транспортних магістралей.

На дрібномасштабній карті М-36-104-В-а-4, складеній за геодезичними зйомками 1953 р., курган мав відносну висоту 1,30 м та абсолютну — 69,3 м.

Археологічні розкопки не проводилися.

11. Відомості про сучасний стан об'єкта:

Розташування об'єкта і його роль в навколишньому середовищі	Споруджений на вершині вододільного підвищення другої надзапальної тераси лівого берега р. Псел з Новоселівською старицею (болотом), що здіймається над околom на 1,4-1,8 м. Курган є доволі виразною археологічною пам'яткою, доступною для огляду, має під'їзд з боку шосе мм. Полтава – Комсомольськ. Його наукове і суто ландшафтно-історичне значення зумовлене порівняно значними розмірами насипу.
Ландшафт	Насип займає вершину вододільного підвищення, зі східного боку від нього пролягає шосе мм. Полтава – Комсомольськ.

	Ландшафт навколо археологічного об'єкта — рівнинний надзаплавний, з ледь помітними підвищеннями плато другої тераси. Оточуюча ділянка забудована, зайнята рядами дерев понад вулицями села, окремими кущами. Наявні споруди чотирьох садиб та паркани, споруджені у кінці ХХ ст.
Опис об'єкта	Курган розорюється під городи, округлий у плані, має нівельовану висоту 1,65 м та діаметр 35 м. Поли пологі, розпилилі внаслідок дії ерозійних чинників і розорювання. Профіль насипу видовжений сегментоподібний у перетині. На кургані розміщені два перпендикулярні металеві ряди парканів меж садиб. Майже в центрі насипу встановлений металевий стовп для гнізда лелеки. Зі знахідок на насипу виявлені невиразні уламки стінок ліпних посудин доби раннього та пізнього бронзового віку, недіагностовані кістки.
Перебудови, втрати й історичні нашарування	Курган, крім руйнування розорюванням, має незначні пошкодження внаслідок влаштування городніх доріжок та парканів. На південно-західній полі встановлений сталевий стовп.
Наявність творів мистецтва та їх опис	Твори мистецтва відсутні.
Опис території об'єкта	Займає вершину вододільного підвищення другої тераси лівого берега р. Псел, одну з порівняно високих ділянок в межах села. Вся територія кургана і пагорба поряд із ним розорана, зайнята городами і садками, розорюється.
Загальна оцінка технічного стану об'єкта, дата, № акта технічного стану	Загальний стан кургану, з огляду на його розміри, ближче до задовільного. Він належать до числа досить виразних археологічних об'єктів. Акт обстеження технічного стану від 19 жовтня 2012 р. додається.
Наявність інженерних мереж та інженерного обладнання	Інженерні мережі на насипу та безпосередньо край його піл відсутні. За 25-50 м на північ і південь від насипу, вздовж проїжджих частин вулиці і провулку, прокладені газопроводи та водопроводи.
Дата і № довідки про майн. цінність об'єкта, найменування організації, яка провела оцінку, вартість в грн.	Майнова цінність не визначена.

12. Перелік складових (для комплексу (ансамблю), визначного місця):

--

13. Територія об'єкта:

Площа	Площа, яку займає курган, становить 0,0961 га.
Опис меж території об'єкта	Насип обмежується полями в радіусі 17-18 м від умовного центру — найвищої точки (сучасної вершини), повністю знаходиться в межах городів зазначених вище садиб. Сусідні землекористувачі: повністю співпадають з власниками та користувачами земельних ділянок поряд із насипом: Денисенко Анатолій Васильович, вул. Комсомольська, 15; Король Ірина Сергіївна, вул. Комсомольська, 17; Білозуб Василь Миколайович, пров. Щорса, 12; Дерега Наталія Василівна, пров. Щорса, 14.

14. Оцінка антропологічної, археологічної, естетичної, етнографічної, історичної, мистецької, наукової чи художньої цінності об'єкта:

Якості об'єкта, завдяки яким він набуває культурної цінності як пам'ятка	Курган має наукове значення як стародавній некрополь племен доби енеоліту – бронзового віку. Насип є елементом історичного ландшафту цієї території, зразком середньої поховальної споруди у Нижньому Припсіллі. Для предмету охорони об'єкта важливим є збереження масиву насипу від руйнувань, не допущення його пошкодження шляхом прокладання комунікацій та будівництва.
--	---

15. Зони охорони пам'ятки:

Організація-розробник науково-проектної документації	Зона охорони об'єкта не визначена.
Дата розроблення науково-проектної документації	
Дата і номер документа про затвердження науково-проектної документації	
Короткий опис меж зон охорони із зазначенням площі кожної зони	Проект меж охоронної зони не затверджено. Рекомендована охоронна зона охоплює територію насипу смугою в 5 м в межах городів (не більше 0,01 га). На її території допустиме ведення городніх робіт.

16. Наявність науково-дослідної та науково-проектної документації на об'єкт:

Найменування документації	Рік розроблення	Автор (організація)	Місце зберігання, інв. №
Науковий звіт	2005	Супруненко О.Б.	Науковий архів ІА НАНУ, фонд експ., 2005 р.; НА ЦОДПА, фонд експ., справа 419.
Науковий звіт	2008	Супруненко О.Б., Шерстюк В.В.	Науковий архів ІА НАНУ, фонд експ., 2008 р.; НА ЦОДПА, фонд експ., справа 540.

17. Дослідницькі й реставраційні роботи на об'єкті:

Найменування робіт	Рік проведення	Замовник	Автор, проектна організація	Підрядна організація
Археологічні розвідки	2005	ТОВ «Ворскла Сталь», Полтавська обл., м. Комсомольськ, вул. Гірників, 2	О.Б. Супруненко	Державне підприємство «Науково-дослідний центр «Охоронна археологічна служба України» Інституту археології НАН України, м. Київ, просп. Героїв Сталінграда, 12
Археологічні розвідки	2008	Управління культури Полтавської ОДА, м. Полтава, вул. Жовтнева, 45	О.Б. Супруненко, В.В. Шерстюк	Центр охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської ОДА, м. Полтава, вул. Комсомольська, 37

Обміри, фотозйомка	2010	Центр охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської ОДА, м. Полтава, вул. Комсомольська, 37	О.Б. Супруненко, В.В. Шерстюк	Державне підприємство «Науково-дослідний центр «Охоронна археологічна служба України» Інституту археології НАН України, м. Київ, просп. Героїв Сталінграда, 12
-----------------------	------	---	-------------------------------	--

18. Основні джерела відомостей про об'єкт:

Археологічні матеріали	Археологічні музейно-наукові фондові матеріали з об'єкту відсутні в музейних збірках.
Іконографічні матеріали	Іконографічні матеріали відсутні.
Архівні матеріали	1. Супруненко О.Б. Звіт про археологічні обстеження ділянки першої черги землевідводу під спорудження металургійного заводу ВАТ «Ворскла-Сталь» на землях Дмитрівської сільської ради м. Комсомольська Полтавської обл. у травні-червні 2005 р. // НА ЦОДПА. — Ф.е. — Спр.419. — Арк. 29. — Рис. 48:24. 2. Супруненко О.Б., Шерстюк В.В. Звіт про археологічні обстеження на території Комсомольської міської ради Полтавської області в 2008 р. (з підготовки «Зводу пам'яток історії та культури») // НА ЦОДПА. — Ф.е. — Спр. 540. — Арк. 54. — Рис. 4:28; 29:64; 28.
Бібліографічні та картографічні матеріали	3. Карта: М-36-104-В-а-4. — М 1:10 000 / Главное управление геодезии и картографии МВД СССР. — Комбинированная съемка 1953 г. — Отпечатано в 1955 г. 4. Супруненко О.Б. Кургани поблизу сс. Дуканичі та Солонці на Нижньому Пслі / Старожитності околиць Комсомольська, частина IV. — Київ-Полтава: Археологія, 2006. — С. 112. — № 14. — Рис. 114:24. 5. Супруненко О.Б. Курган І [с. Дмитрівка, Дейнівка, ур., кол. хут.] // Звід пам'яток історії та культури України. Полтавська область: Комсомольська міська рада. — Київ-Полтава: Полтавський літератор, 2008. — С. 92-93. — № 64.

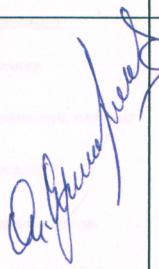
19. До паспорта додаються графічні матеріали та фотофіксація:

Найменування	Кількість	Дата виконання	Виконавець
Картосхема місцезнаходження кургану III у с. Дмитрівці (№ 64) та ін. пам'яток археології на території Дмитрівської сільської і Комсомольської міської рад (основа: <i>Звід пам'яток історії та культури України. Полтавська область: Комсомольська міська рада. — К.-Полтава: Полтав. літератор, 2008. — С. 14).</i>	1	2008	Менчинська Т.В., Тимошук А.І.
Дмитрівка, с., курган III. План-схема розташування насипу (основа: <i>Атлас Днепродзержинского и Днепровского водохранилищ. М 1:50 000. — К.: Киев. воен.-топогр. фабрика, 2004).</i>	1	2010	Шерстюк В.В.
Дмитрівка, с., курган III. Насип на космічному фотознімку (програма «Google Earth 5.2.1.1588»).	1	2010	Шерстюк В.В.

Дмитрівка, с., курган III. Генеральний план з місцерозташуванням кургану.	1	2010	Менчинська Т.В., Супруненко О.Б.
Дмитрівка, с., курган III. План, із позначенням охоронної зони та ділянок оточуючих садиб.	1	2010	Менчинська Т.В., Супруненко О.Б., Шерстюк В.В.
Дмитрівка, с., курган III. Вигляд зі сходу.	1	2008	Супруненко О.Б.
Дмитрівка, с., курган III. Вигляд із заходу.	1	2011	Супруненко О.Б.

Паспорт склали і доповнив:

Посада та назва організації	Спеціальність, кваліфікаційний рівень	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата складання
Науковий співробітник Інституту археології НАН України	кандидат історичних наук	М.М. Ієвлев		20.11.2010
Заступник директора ДП НДЦ «Охоронна археологічна служба України» Інституту археології НАН України по Полтавській обл., заслужений працівник культури України	кандидат історичних наук, старший науковий співробітник	О.Б. Супруненко		20.11.2010, 19.10.2012

Керівник органу охорони культурної спадщини —
Начальник управління культури Полтавської облдержадміністрації

Г.І. Фасій

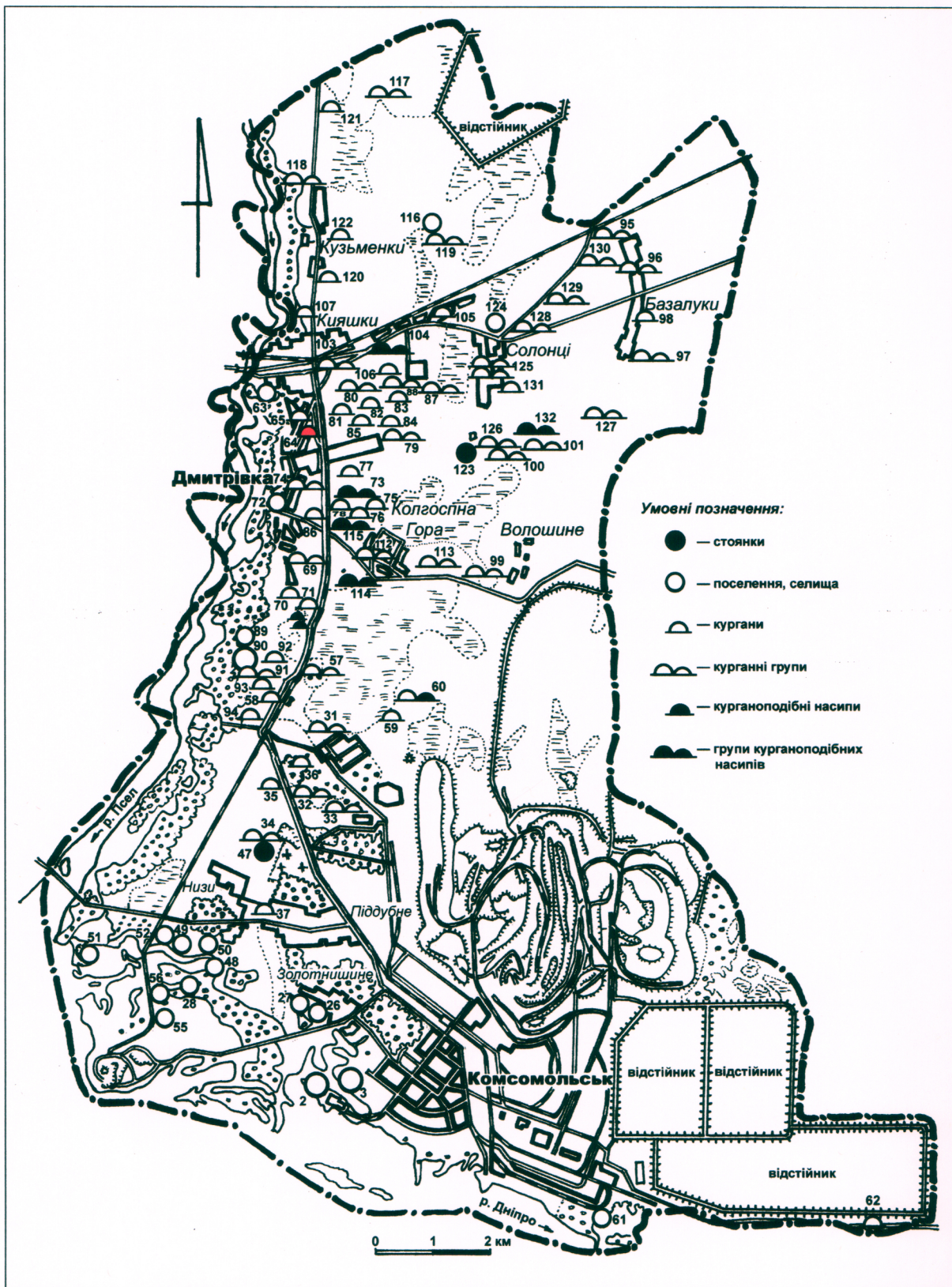
(ініціали, прізвище, підпис, печатка)

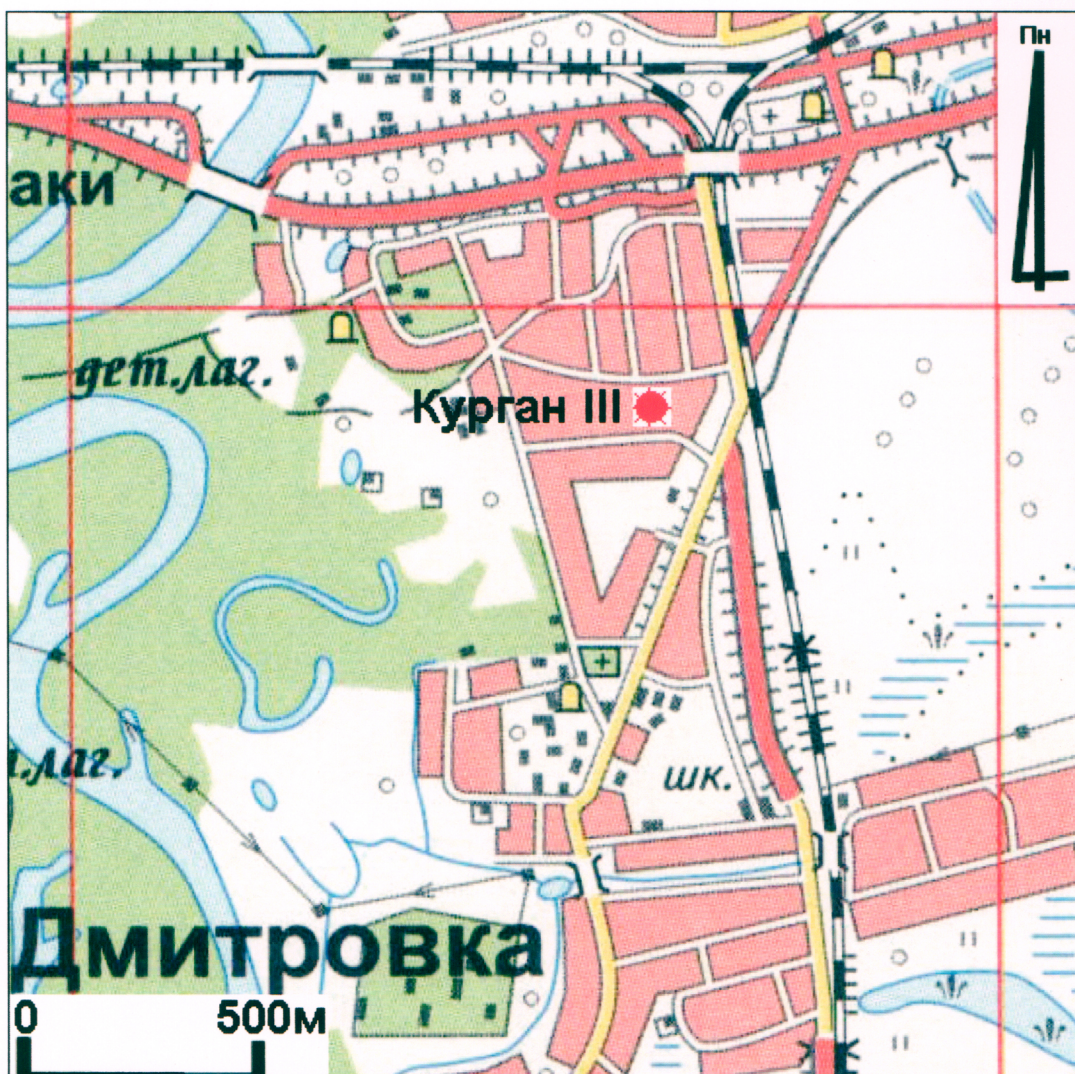
1. Картографічне місцезнаходження курганів (№ 64) та інших пам'яток археології на території Дмитрівської сільської і Кам'янської міської рад Полтавського району Полтавської області. Полтава, 2010. 12 с. (з додатком).

Ілюстрації

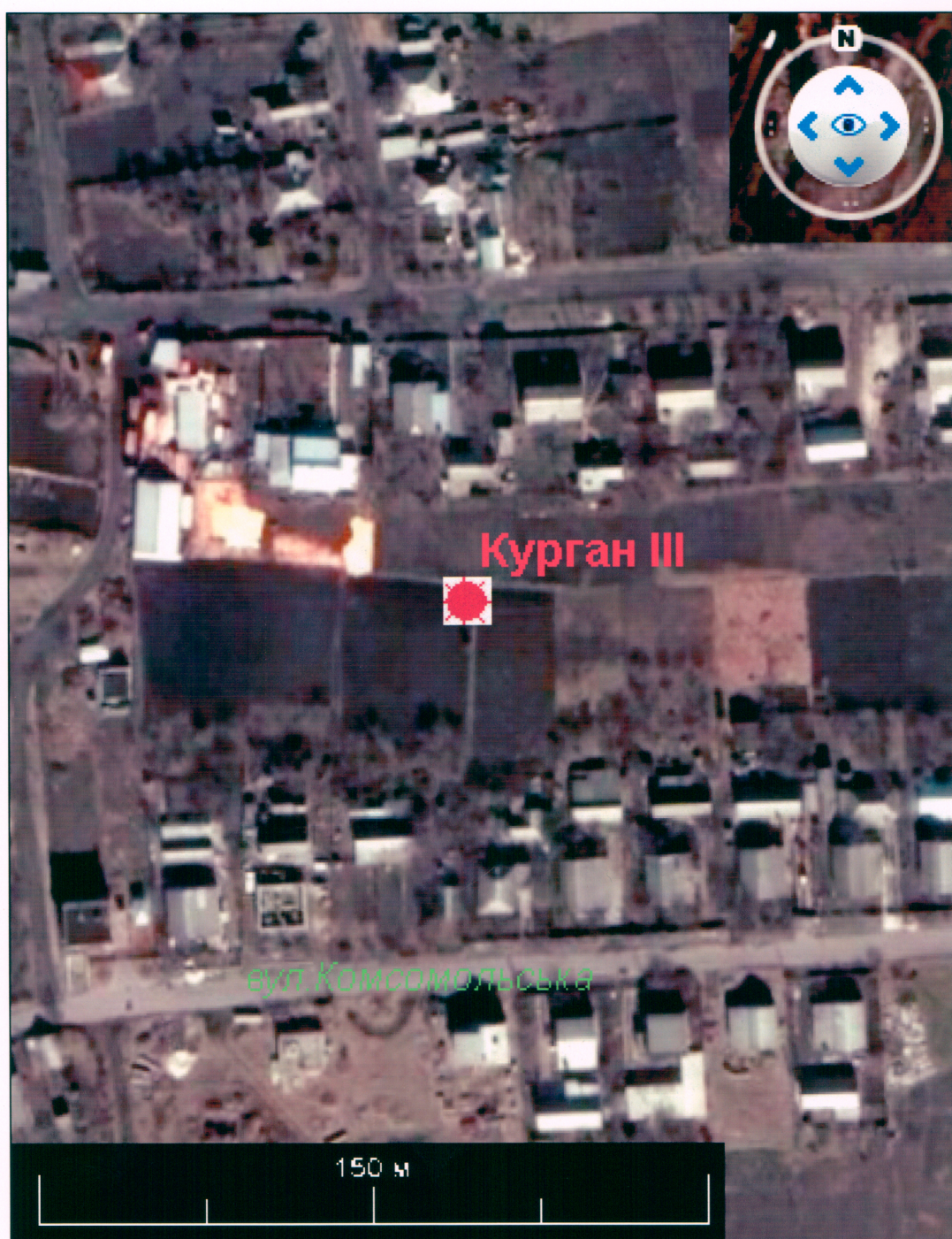
1. Картосхема місцезнаходження кургана (№ 64) та інших пам'яток археології на території Дмитрівської сільської і Комсомольської міської рад (основа: Звід пам'яток історії та культури України. Полтавська область: Комсомольська міська рада. — Київ-Полтава: Полтавський літератор, 2008. — С. 14).

2. Детальний план-схема розташування кургана

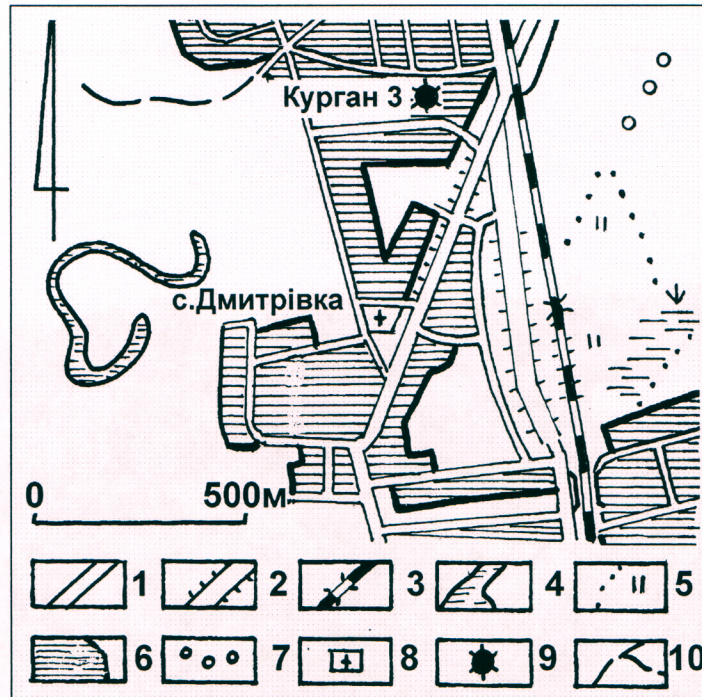
(основа: Атлас Днепродзержинского и Днепровского водохранилищ. М 1:50 000. — Киев: Киевская военно-топографическая фабрика, 2004).

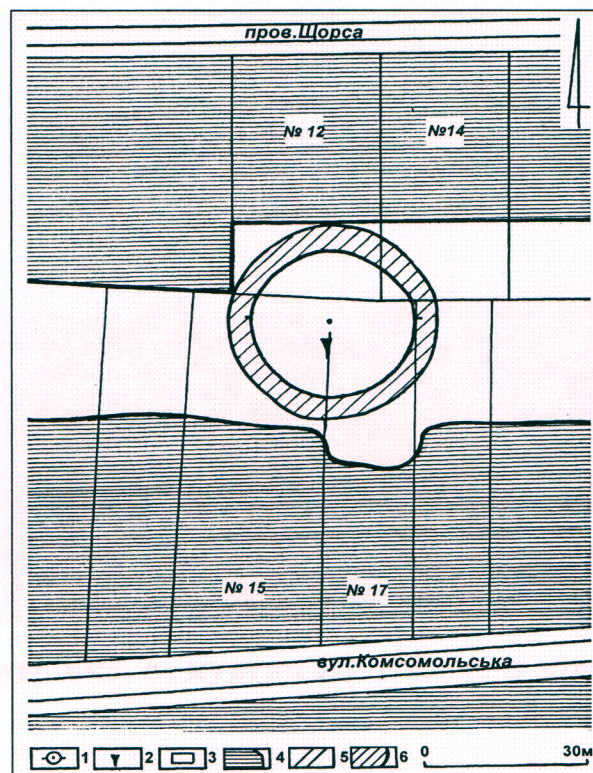
3. Дмитрівка, с., курган III. Насип на космічному фотознімку
(програма «Google Earth 5.2.1.1588»).

4. Дмитрівка, с., курган III. Генеральний план з місцезоташування кургану.

Умовні позначення: 1 – дороги з твердим покриттям; 2 – дороги з насипами; 3 – залізниця; 4 – болота; 5 – луки; 6 – житлова забудова; 7 – лісосмуги; 8 – кладовище; 9 – курган; 10 – ґрунтові дороги.

5. Дмитрівка, с., курган III. План, із позначенням охоронної зони та ділянок оточуючих садиб.

Умовні позначення: 1 – насип кургану та його умовний центр; 2 – стовп; 3 – розорювані присадибні ділянки; 4 – зона забудови; 5 – дорога; 6 – рекомендована охоронювана зона.

6. Дмитрівка, с., курган ІІІ. Вигляд зі сходу (позначений цифрою 1).
2008 р.

7. Дмитрівка, с., курган ІІІ. Вигляд із заходу. 2011 р.